

Luottamusverkosto

Shibboleth-asennuskoulutus 16-17.3.2010

CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
CSC – IT Center for Science Ltd.

CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy

- Valtion omistama osakeyhtiö
- Non-profit
- IT-palveluiden tuottaminen korkeakouluille, tutkimuslaitoksille ja muille organisaatioille
 - Superlaskenta
 - Funet-verkko
- CSC operoi Haka- ja Virtu-luottamusverkostoja

Luottamusverkosto eli federaatio

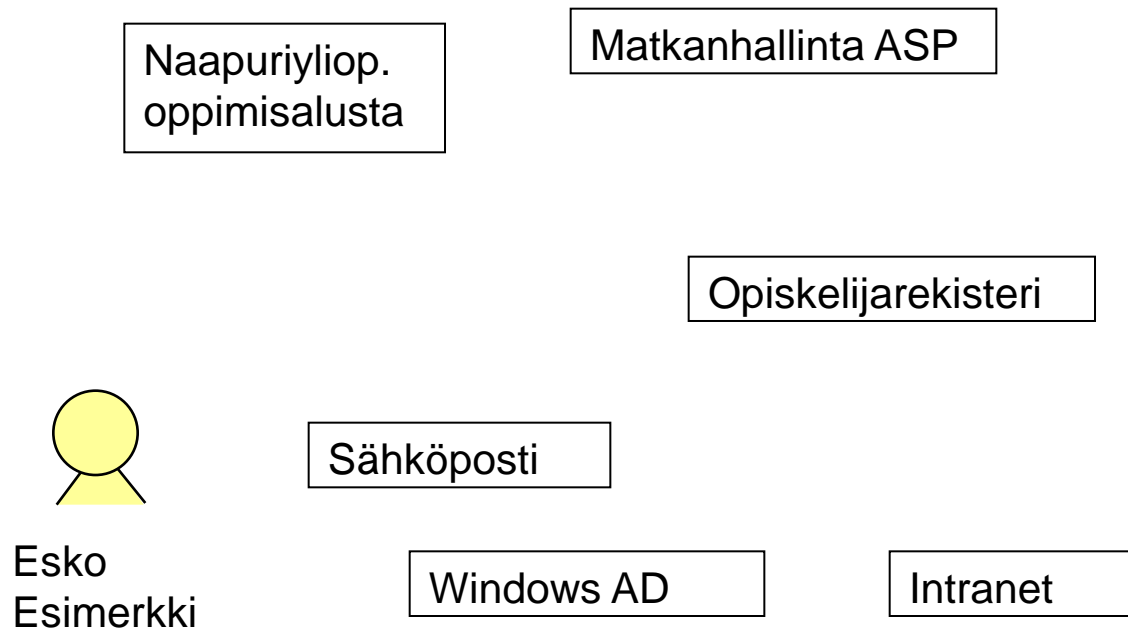
- Luottamusverkosto eli federaatio (engl. federation) on organisaatioiden muodostama yhteisö, joka päättää tehdä yhteistyötä käyttäjien tunnistamiseksi yli organisaatorajojen.
 - päättää käyttää siihen vaikka Shibboleth-tekniikkaa
- luottamusverkosto on siis organisatorinen (ei siis tekninen) olio
- löysässä puheessa federaatiolla tarkoitetaan myös luottamusverkoston käyttämää tekniikkaa (esim. Shibboleth)

Kenelle luottamusverkostosta on hyötyä?

- Organisaatiot, joissa on paljon käyttäjiä ja/tai käyttäjän tunnistamista vaativia palveluja
- Verkostojen palvelut, joihin kirjautuu opiskelijoita ja työntekijöitä monesta korkeakouluista
- Keskitetysti tuotetut palvelut
 - Yhteiset oppimisalustat ja opetuksen tukityökalut
 - Kirjastojen yhteiset tietojärjestelmät
 - Vuokrasovellukset (ASP, SaaS)

Esko Esimerkki käyttää päivittäin useita palveluita

Osan niistä omistaa Eskon kotikorkeakoulu, osan joku muu...

Palvelut joita Esko käyttää osana arkeaan korkeakoulussa

Naapuriyliop.
oppimisalusta

Matkanhallinta ASP

Eskon kotikorkeakoulu

Opiskelijarekisteri

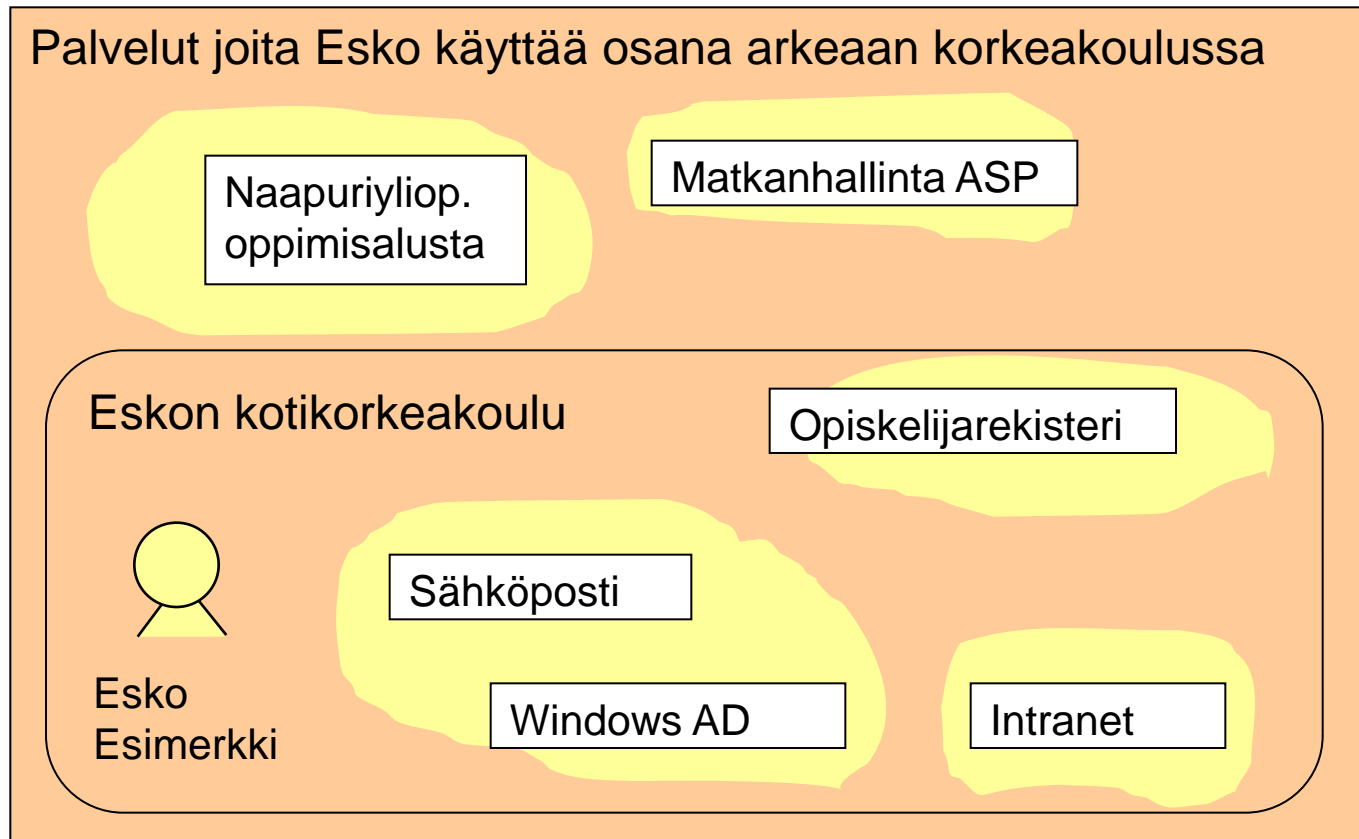
Sähköposti

Esko
Esimerkki

Windows AD

Intranet

Eskon tunnukset jokaisessa palvelussa tuppaa elämään omaa elämäänsä...

”Saarekkeinen identiteetinhallinta (isolated IdM)”

Metahakemisto rationalisoi identiteetinhallintaa organisaation sisällä

Palvelut joita Esko käyttää osana arkeaan korkeakoulussa

Naapuriyliop.
oppimisalusta

Matkanhallinta ASP

Eskon kotikorkeakoulu

Esko
Esimerkki

Sähköposti

Opiskelijarekisteri

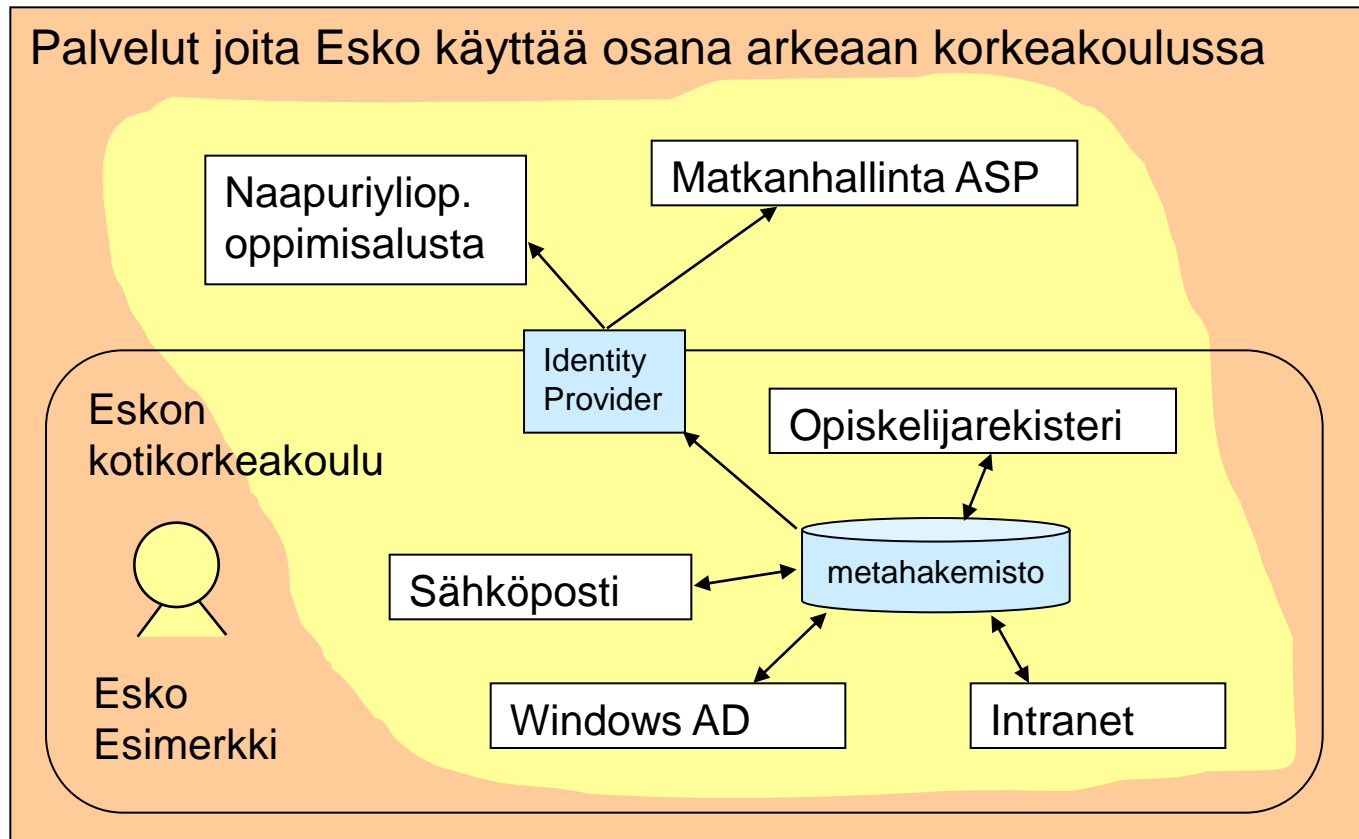
metahakemisto

Windows AD

Intranet

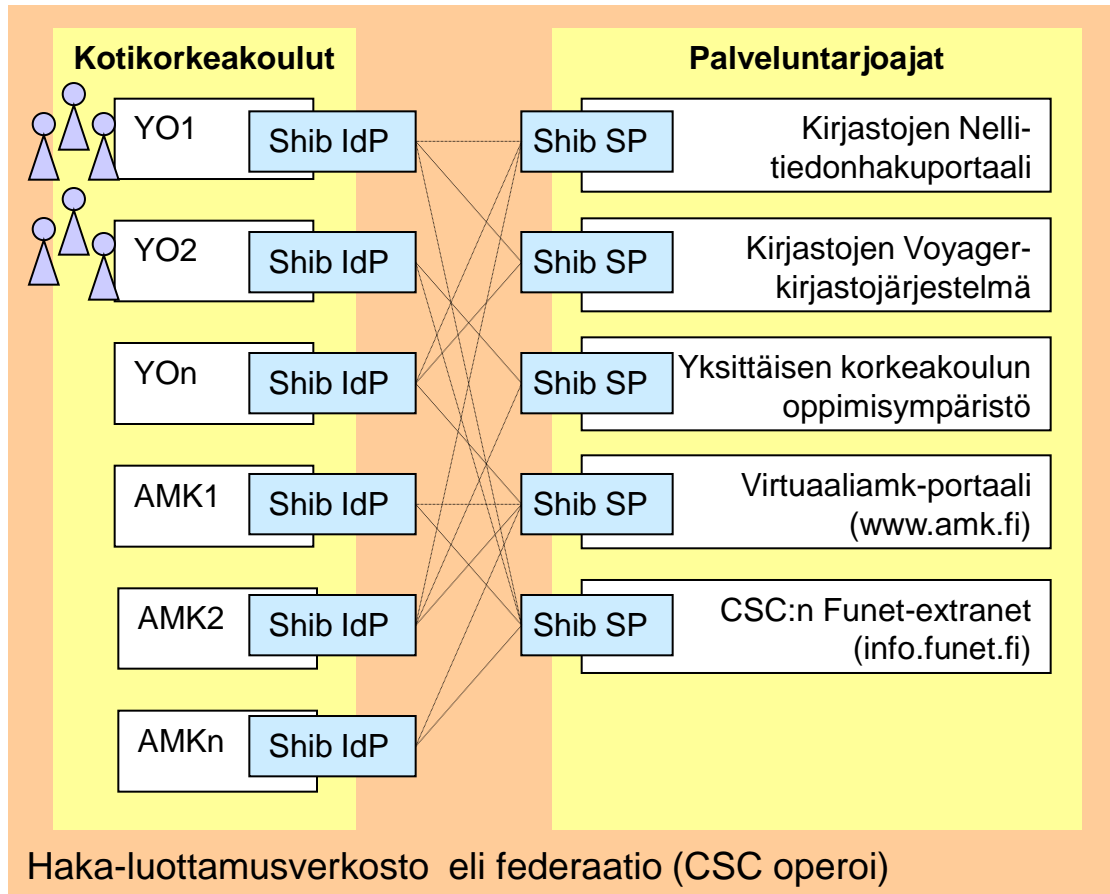
”Keskitetty identiteetinhallinta (centralised IdM)”

Federointi tuo myös talon ulkopuoliset järjestelmät saman identiteetin piiriin

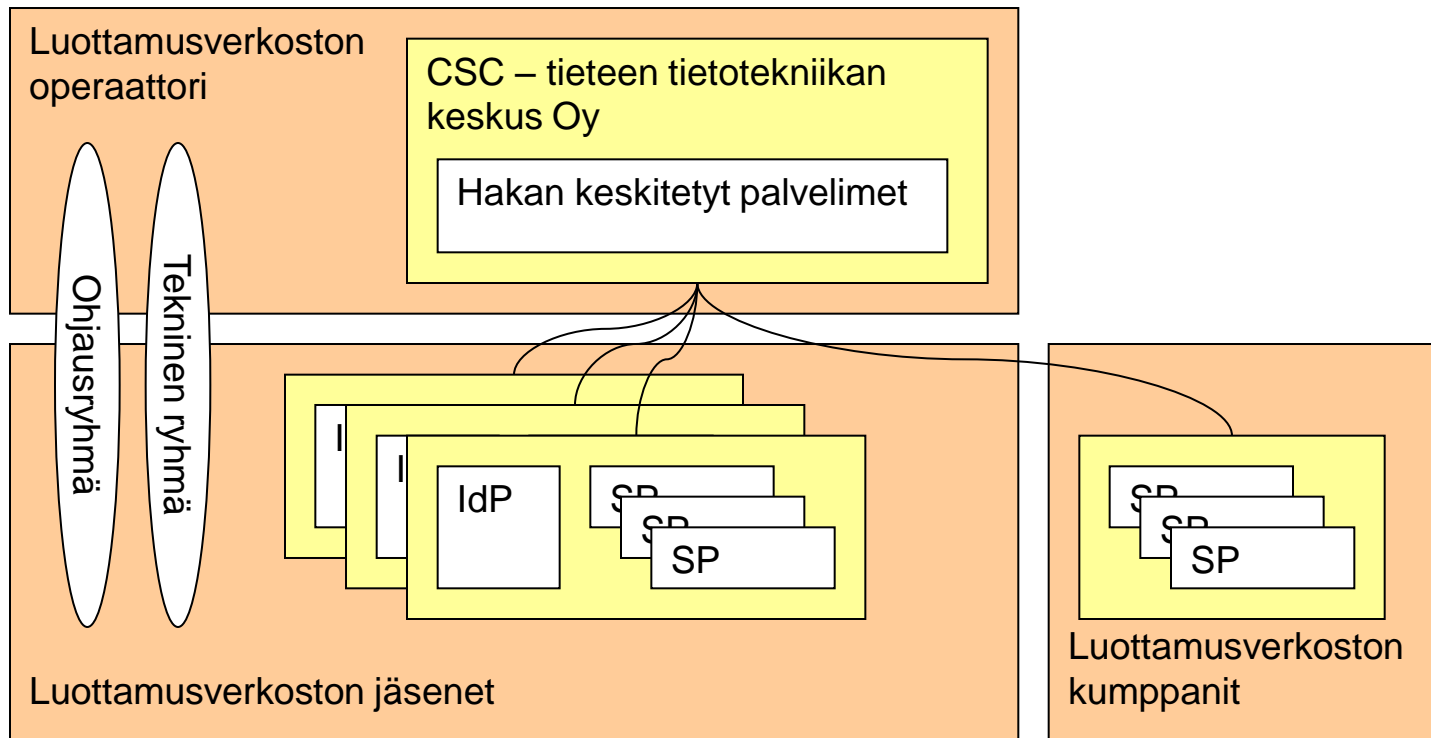
”Federoitu identiteetin hallinta (Federated IdM)”

Haka-luottamusverkosto

- Kotikorkeakoulu ylläpitää käyttäjän **perustietoja** (nimi, yhteystiedot, rooli, opintosuunta ym)
- Kotikorkeakoulu **autentikoi** käyttäjän (esim. salasanalla)
- Kotikorkeakoulu **luovuttaa** (käyttäjän suostumuksella) henkilötietoja palveluntarjoajalle
- Palveluntarjoaja päättää henkilötietojen perusteella, **millainen näkymä** käyttäjälle avautuu palvelussa

Haka-luottamusverkosto on CSC:n palvelu korkeakouluille

Hakaan liitytään allekirjoittamalla palvelusopimus CSC:n kanssa

Virtu-luottamusverkosto

- Valtion IT-palvelukeskuksen (VIP) palvelu valtionhallinnon organisaatioille
- CSC toimii VIP:n alihankkijana Virtun operaattorina
- <http://www.valtiokonttori.fi/virtu>

Luottamusverkoston hyödyt loppukäyttäjille, kotiorganisaatioille ja palvelujen tarjoajille

- Loppukäyttäjällä yksi tunnus-salasanapari kaikkiin Haka-palveluihin helposti ja turvallisesti
- Turha ja päällekkäinen käyttäjätunnusten ylläpitotyö poistu
- Palvelun käyttäjätunnusten ylläpito korkeakoulun IT-yksikön hoidettavaksi
 - Palveluntarjoaja voi keskittyä palvelunsa sisältöön
- Luotettavat ja ajantasaiset käyttäjätiedot
Tiedot kotikorkeakoulun tietojärjestelmistä (opiskelijarekisteri, henkilökuntarekisteri), esim. nimi, sähköpostiosoite, rooli (opisk/hlöökunta), opintosuunta, kurssi-ilmoittautuminen
- Palvelun käyttöoikeuksien rajaaminen tai profilointi mahdollista, esim. palvelu avautuu vain psykologian opiskelijoille

Mistä luottamusverkoston pitää sopia

- Luottamus, kuinka osapuolet luottavat toisiinsa
 - Käyttäjätiedot kotikorkeakoulussa ajan tasalla
 - Palveluntarjoajan järjestelmä tietoturvallinen
 - Käyttäjän yksityisyyttä ei loukata (henkilötietolaki)
 - Luottamusverkostoa operoidaan sovittujen pelisääntöjen mukaan
- Skeema eli attribuuttien esitystapa:
 - funetEduPerson
 - esim. kuinka ilmaistaan ”lääketieteen opiskelija”
 - esim. kuinka Matti Virtanen erotetaan kaimoistaan
- Protokolla:
 - *esim. SAML1.1, SAML2.0, OpenID*
- Tietoturvainfrastrukturi:
 - PKI=palvelinvarmenteet, esim. *Sonera CA*

Haka-palvelusopimus: CSC luottamusverkoston operaattorina

- ylläpitää luottamusverkoston metatietoa ja WAYF:ä
 - mitä organisaatioita, IdP:tä ja SP:tä on
 - mitä attribuutteja kukin SP tarvitsee
 - tekniset yhteystiedot ja –henkilöt
 - luotetut varmentajat ym.
- organisoii ohjausryhmän ja teknisen ryhmän toiminnan
- suunnittelee luottamusverkoston toimintaa ohjausryhmän avulla
- ylläpitää kansainvälisiä yhteyksiä
- ylläpitää testilaitteistoa ja testaa ohjelmakomponentteja
- järjestää koulutusta ja edistää tunnettavuutta
- helpdesk IdP/SP-ylläpitäjille

Haka-palvelusopimus: luottamusverkoston jäsenet

- Haka-jäseneksi voivat hakea:
 - yliopistot ja ammattikorkeakoulut
 - tieteen ja taiteen toimielimet, viranomaiset ja tutkimuslaitokset
 - yliopistolliset sairaalat
 - em. organisaatioiden opetus- ja tutkimustoimintaa tukevat organisaatiot
- voivat pystyttää yhden IdP:n ja useita SP:tä
 - siis vain yksi IdP/korkeakoulu
- nimeävät hallinnollisen yhteyshenkilön
- huolehtivat SAML/Shibboleth-palvelimiensa asennuksesta ja ylläpidosta
- hankkivat palvelinvarmenteen luottamusverkoston hyväksymältä varmentajalta (Sonera CA)
- Huolehtivat metatiedon päivityksestä

Haka-palvelusopimus: kotiorganisaationa toimiva^{CSC}

- kytkee SAML/Shibboleth IdP:n paikalliseen käyttäjätietokantaan
- antaessaan käyttäjätunnuksen varmistaa hakijan henkilöllisyyden
- autentikoi ainakin salasanalla ja huolehtii niiden turvallisuudesta
- tarjoaa *vain ajantasaisia* attribuutteja noudattaen funetEduPersonia
- tarjoaa käyttäjälle mahdollisuuden tutustua palvelun tietosuojaselosteeseen ennen kuin pyytää käyttäjältä suostumuksen henkilötietojen luovutukseen
- kerää lokia ja informoi käyttäjää lokitietojen käytöstä
- järjestää loppukäyttäjälle helpdesk-pisteen
- laatii käyttäjähallinnostaan kuvauksen luottamusverkoston muita jäseniä varten

Haka-palvelusopimus: palveluntarjoajana toimiva

- asentaa SAML/Shibboleth SP:n ja integroi sen palveluun
- ilmoittaa operaattorille
 - mitkä attribuutit ovat palvelun kannalta tarpeellisia
 - tietosuojaselosteen URL:n
- suorittaa palvelunsa pääsynvalvontaa
- kerää lokia ja luovuttaa sitä tarvittaessa kotiorganisaatiolle väärinkäytösten selvittämistä varten

Haka numeroin

- Operationaalinen toiminta alkoi 3.8.2005
- 48 jäsentä ja 12 kumppania (1.2.2010)
- 39 IdP palvelinta (mm. kaikki yliopistot) ja 79 SP-palvelinta (1.2.2010)
- ~270 000 loppukäyttäjää
- ~ 5,5 miljoonaa kirjautumista vuonna 2009
- Volyymiltään suurimmat palvelut: kirjastot ja e-opetus
 - myös hyvin pienten kirjautumismäärien palveluja on

Lisätietoja

- <http://www.csc.fi/haka>
- <http://www.valtiokonttori.fi/virtu>